

CENTRI CIVILNIH INICIJATIVA
ЦЕНТРИ ЦИВИЛНИХ ИНИЦИЈАТИВА

Godišnji izvještaj o radu za 2014. godinu

Naša misija ...

--Omogućiti građanima Bosne i Hercegovine da ispune svoje interese i povećati uticaj građana u procesima odlučivanja--

Od svog uspostavljanja 1998. godine, CCI doprinosi jačanju svijesti pojedinaca i grupa građana kako bi efikasnije saradivali sa svojim izabranim predstavnicima. Takođe, CCI, radi na jačanju odgovornosti vlasti prema građanima i vodi kampanje s ciljem izmjene zakona i politika kako bi bolje zadovoljavali potrebe građana i bile u skladu sa demokratskim principima i standardima Evropske unije. CCI podržava rad drugih organizacija civilnog društva putem dodjele grantova podrške, prenosom znanja i zajedničkim koalicionim radom.

Sadržaj:

Sažetak	3
Projekat održivosti civilnog društva	5
Civil Society Stability Program(CSSP)	5
Komponenta I: Uspostavljanje partnerskih mreža	5
Komponenta II: Jačenje kapaciteta i održivosti	6
Komponenta III: Kampanje i monitoring	7
Monitoring rada vlasti u BiH	7
Virtuelni parlament	7
Javne tribine	8
Analize	8
Monitoring i evaluacija	9
Jačanje prava radnika i tržišta rada zagovarajući za zakonodavstvo obrazovanja odraslih	10
Budžet	11
Unaprijeđenje efikasnosti javnih službi za zapošljavanje: više prilika za zapošljavanje i radna prava u BiH	13
Depolitizacija javnog sektora u Bosni i Hercegovini	14
Unaprijeđenje poslovne sredine u BiH – kampanja za smanjenje fiskalnih i parafiskalnih nameta preduzetnicima	16
Borba protiv korupcije u javnom zdravstvu	17
Bez izgovora - Evropa, sada!	19
Pružanje podrške manjinskim žrtvama diskriminacije u korištenju njihovih ljudskih prava	20
Koalicija Za slobodne i fer izbore	20
Internet televizija – Inicijativa.tv	22
CCI u medijima	23
Donatori CCI	24

Sažetak

U 2014. godini CCI je nastavio sa radom na utvrđenim ciljevima koji su vezani za promovisanje civilnog društva i za podsticanje daljeg razvoja i stabilizacije demokratskog društva u BiH jačanjem uloge građana u procesima odlučivanja kao i unaprijeđenjem zakonskog okvira s ciljem približavanjem Evropskim standardima.

CCI je nastavio sa profilisanjem organizacije kao jedne od vodećih nevladinih organizacija u zemlji koja bi bila prepoznata u javnosti kao organizacija koja se fokusira na zastupanje interesa građana.

Tokom 2014. CCI je nastavio sa monitoringom rada izvršnih i zakonodavnih vlasti u BiH na državnom, entitetskim i kantonalnom nivou. Objavljeno je preko 100 izvještaja o monitoringu putem kojih su građani dobili informacije o učinku rada vlasti. Posebno izdvajamo izvještaj o mandatnom periodu 2010-2014, gdje su na jednom mjestu obuhvaćene relevantne informacije o radu izabраниh predstavnika u četvorogodišnjem periodu.

Ojačavanje civilnog društva i njegovo bolje pozicioniranje u bh društvu je bio značajan segment našeg rada u 2014. Odabir ključnih organizacija, formiranje partnerskih mreža, selekcija ključnih problema unutar svakog od 12 sektora i početak rada na rješavanju ključnih problema, obilježili su proteklu godinu. Ojačavanje kapaciteta organizacija civilnog društva putem seminara i treninga dali su dalji doprinos njihovom razvoju i dodatni zamah u formiranju mreža i razvoja strategija održivosti. Započet je proces kampanja koje za cilj imaju poboljšanje statusa organizacija civilnog društva u bh kontekstu. Kampanje imaju za cilj uspostavljanje institucionlanih mehanizama saradnje između vladinog i nevladinog sektora. CCI se bavio i analizama o temama koje su od značaja za BiH. Teme koje su nam bile u fokusu su javnost rada parlamenata i njihovo približavanje građanima, planiranje rada u institucijama vlasti, kao i javne rasprave. Usljed poplava koje su zadesile zemlju, CCI se osvrnuo i na pitanja odgovornosti i unaprijeđenja odbrane od poplava. Kroz analize CCI se osvrnuo na rad vlasti i dao preko 200 preporuka za poboljšanje postojećih praksi.

U okviru nastojanja da se poveća zaposlenost u zemlji CCI je radio na nekoliko aspekata. U partnerstvu sa organizacijom ALDI, CCI je radio na unaprijeđenju prava radnika sa fokusom na cjeloživotno učenje. Uređenje legislative obrazovanja odraslih, zagovaranje za usvajanje zakona i monitoring implementacije na nivou entiteta i Brčko distrikta, su glavne aktivnosti.

Rad i efikasnost javnih službi za zapošljavanje, kao i pružanje doprinosa smanjenje stope nezaposlenih u BiH su takođe bili u fokusu CCI. Izmjene postojeće pravne regulative koja se odnosi na rad Biroa za zapošljavanje, analize politika, formulacije zakonskih rješenja i prijedloga politika kroz učešće svih zainteresovanih aktera su bile glavne aktivnosti na projektu. Zajedno sa partnerom OKC, CCI je osigurao provođenje analize politika zapošljavanja u BiH, sa listom preporuka za reforme u ovoj oblasti.

U okviru nastojanja da se postigne odgovornije trošenje javnih budžetskih sredstava od strane vlasti u BiH i veće učešće i uticaj građana, civilnog društva i biznis sektora na proces planiranja i realizacije budžeta na lokalnom i višim nivoima vlasti, CCI je uputio inicijative za reforme budžetskih politika na adrese ključnih institucija u BiH. Fokus ciljanih reformi je veće učešće građana u planiranju budžeta, veća transparentnost realizacije budžeta, kao poštovanje revizorskih izvještaja i preporuka.

Tokom 2014. CCI se bavio pitanjima od važnosti za unaprijeđenje dobre uprave u BiH. Kako odvojiti javne od političkih funkcija neka su od pitanja kojima se bavimo u okviru projekta Depolitizacija javnog sektora u BiH. Krerali smo sajt www.drzava.ba na kome su dostupni podaci o licima koje se nalaze na javnim funkcijama u BiH. Jedan od segmenata našeg rada je i kampanja zagovaranja putem koje pozivamo na depolitizaciju javnog sektora i jasno razdvajanje političkih od profesionalnih funkcija.

U okviru našeg zagovaračkog rada krajem godine fokusirali smo se na olakšanje poslovanja preduzetnicima. Provodimo kampanju putem koje pozivamo na smanjenje parafiskalnih i fiskalnih nameta preduzetnicima, koji poslužuju u veoma otežanim uslovima. Ovaj segment smatramo veoma značajnim iz razloga što je privredni sektor, odnosno privatni preduzetnici, su oni koji pune budžete i kreiraju nova radna mjesta. Značaj ove kampanje je prepoznat od strane privrednih komora u BiH, Unije poslodavaca, Vijeća za promociju stranih investicija, koje su se aktivno uključile u kampanju i dale svoj puni doprinos. Dokumentarni film *Manje je Više* je snimljen i emitovan na Incijativa.tv. Pored toga u okviru kampanje *Bez izgovora – Evropa sada!* Pozvali smo građane da svojim potpisom podrže ubravanje procesa EU integracija u BiH. Preko 32.000 ljudi, svojim potpisom, je podržalo ovu kampanju.

U cilju nastavka aktivnosti na usvajanju antikoruptivnih mjera, jačanja watch-dog i monitoring uloge civilnog društva, te podizanja anti-koruptivne javne svijesti CCI je nastavio rad u sektoru smanjenja korupcije u zdravstvu. Nakon što su ciljane institucije usvojile Planove integriteta, CCI je posmatrao implementaciju mjera definisanih tim planovima. Organizovali smo dva okrugla stola na kojima je diskutovano o mjerama za efikasniju primjenu Planova, kao i kanalima za prijavljivanje nepravilnosti unutar zdravstvenih ustanova. Putem informativnih štandova informisali smo građane o posljedicama neprijavlivanja korupcije u zdravstvu.

Opšti izbori 2014. su obilježili proteklu godinu. Koalicija *Pod lupom*, čiji je CCI vodeći član, organizovala je građansko, nestranačko posmatranje izbora. Organizovano je 7 regionalnih kancelarija, koje su koordinirale rad Koalicije i organizovale posmatrače. Na 1348 biračkih mjesta, tokom izbornog dana, bilo je raspoređeno preko 2800 posmatrača. Organizovano je preko 50 mobilnih timova. Ukupno Koalicija je uspjela da pokrije 25% svih biračkih mjesta u BiH. Po prvi put u BiH organizovano je SMS izvještavanje sa biračkih mjesta sa automatizovanom softverskom obradom prikupljenih podataka. Samo u toku izbornog dana obrađeno je 19 000 SMS poruka.

Projekat održivosti civilnog društva

Civil Society Stability Program(CSSP)

U septembru 2013. godine Centri civilnih inicijativa su započeli sa implementacijom petogodišnjeg projekta pod nazivom *Projekat održivosti civilnog društva* (Civil Society Stability Program - CSSP) koji je finansiran od strane USAID-a (Američka agencija za međunarodni razvoj) i ambasade Kraljevine Velike Britanije u BiH. Projekat se provodi u partnerstvu sa Centrom za promociju civilnog društva (CPCD). Osnovni cilj projekta je jačanje i održavanje kapaciteta organizacija civilnog društva u BiH kako bi uticale na procese donošenja i provedbe javnih politika koje utiču na rješavanje stvarnih problema građana BiH.

Tokom petogodišnjeg perioda (2013-2018) projekat će osigurati novu energiju i viziju za ostvarenje punog uticaja organizacija civilnog društva na poboljšanje životnih uslova građana, te održiv razvoj civilnog sektora u BiH. Organizacije civilnog društva ostvarit će trajnu komunikaciju i partnerski rad sa glavnim akterima u društvu i djelovati proaktivno kako bi ostvarili veći uticaj na društvene promjene.

U implementaciji ovog projekta primjenjujemo najviše standarde i pozitivna iskustva u oblasti umrežavanja i stvaranja partnerstava. Kroz projekat stvaramo partnerstva sa privrednom zajednicom, medijima, organizacijama civilnog društva i vlastima putem kojih će se efektivno odgovarati na ključne probleme bh. društva. Aktivnosti na projektu, CCI i CPCD će uz identifikovane ključne organizacije i mreže, realizovati kroz tri komponente projekta:

- Uspostavljanje partnerskih mreža,
- Jačane kapaciteta i održivosti OCD,
- Kampanje i monitoring.

Komponenta I: Uspostavljanje partnerskih mreža

U okviru ove komponente primarni zadatak je bio identifikovati ključne bh nevladine organizacije koje će uspostaviti funkcionalne sektorske mreže, koje će, u narednim fazama projekta, zagovarati rješavanje prioritenih problema.

Nakon objavljenog javnog poziva u kojem su data jasna uputstva za aplikante, kao i kriterijumi, CCI i CPCD su uveli i institut Lokalne savjetodavne grupe (LAG), kao tijela koje je omogućilo potpuno poštovanje navedenih principa, ali i dalo dodatni kvalitet procesu selekcije sektorskih partnera. Ovo tijelo je ocjenilo preko 140 aplikacija pristiglih na Javni poziv za nevladine organizacije iz BiH. U martu 2014. godine identifikovano je 12 ključnih organizacija, od kojih 8 ima partnere, koje će raditi u 12 indentifikovanih sektora¹.

¹ Antikorupcija; Zapošljavanje i tržište rada; Ekonomske politike; Obrazovanje; Zdravstvo; Ljudska prava marginalizovanih grupa; Prava žena; Poljoprivreda i ruralni razvoj; Kultura; Javne finansije; Zaštita okoliša i energetska efikasnost; Pravosuđe.

Tokom 2014. godine održani su treninzi za sektorske partnere iz oblasti Umrežavanja, Upravljanja stakeholderima, Strategije održivosti i Strategije komunikacije. Treninzi su dali doprinos osnaživanju kapaciteta sektorskih partnerskih organizacija u izradi mreža, razvoja dugoročne strategije održivosti u cilju efikasnije provedbe aktivnosti tokom trajanja CSSP programa, ali i nakon njegovog završetka.

Nakon održanih treninga i odobrenih projektnih prijedloga organizacije su počele sa kreiranjem mreža iz 12 sektora. Sektorske mreže su kroz široke konsultacije sa građanima i različitim interesnim grupama²

Sastanak članica mreže Womennet, Zvornik, 2014.

identifikovali prioritetne probleme sektora, čije će rješavanje zagovarati. Identifikovano je preko 100 sektorskih problema u svim sektorima, osim u sektoru kultura³. Od navedenih identifikovanih problema, izabrano je 35 prioriternih problema o kojima će OCD voditi kampanje zagovaranja sa ciljem donošenja kvalitetnih javnih politika.

Komponenta II: Jačanje kapaciteta i održivosti

O okviru ove komponente namjera nam je osnažiti kapacitete i održivost kod ključnih partnera.

Kako bismo stekli uvid u realno stanje organizovane su radionice u cilju upoznavanja sa procesom procjene organizacijskih kapaciteta. Nakon održane radionice sve organizacije (uključujući CCI i CPCD) su izvršili procjenu kapaciteta korištenjem OCA metodologije (organisation capacity assesment) uz pomoć eksternih nezavisnih konsultanata. 95 osoba je učestvovalo u procjeni kapaciteta 22 organizacije, te su dostavile konsultantima urađene materijale. Po primitku i analizi materijala svake od organizacija dogovorene su posjete vanjskih eksperata sa svakom od organizacija u periodu od 02. do 17. septembra 2014. Kao produkt navedene procjene kreiran je izvještaj sa presjekom stanja za sve učesnike CSSP projekta, a OCD su podnijele zahtjev za unajmljivanje nezavisnih eksperata sa kojima će raditi na izradi Strategije održivosti i komunikacije.

Pokrenute su kampanje sa ciljem sistemskog poboljšanja statusa organizacija civilnog društva iz oblasti održivosti u oba bh entiteta. Kampanje održivosti su fokusirane na upostavljanje institucionalnih mehanizama saradnje između vladinog i nevladinog sektora, poresku reforma za poticajno okruženje individualne i korporativne filantropije i pokretanja javnih fondacija u oba bh entiteta. U skladu sa svojom misijom Resursnog centara (RC) da pruži asistenciju i usluge OCD u povećanju njihovih institucionalnih kapaciteta i resursa pružajući usluge treninga, konsultacija i drugih vidova edukacije u oblastima od interesa za OCD u BiH, u okviru Resursnog centra 90 lokalnih nevladinih organizacija je kroz 7 treninga dobilo dodatna znanja s ciljem osnaživanja njihovih kapaciteta i

² Predstavnici biznisa, akademske zajednice, medija, NVO-a, vlasti

³ NVO Akcija je kasnila sa početkom projekta i provedbom planiranih aktivnosti, identifikacija se očekuje u narednom periodu.

održivosti. Treninzi su bili usmjereni na ojačavanja kapaciteta u oblastima pisanja projektnih prijedloga, finansijskog menadžmenta, zagovaranja i upravljanja organizacijama.

Partnerska organizacija CPCD, uradila je analizu pravnog, institucionalnog i poreskog okvira za razvoj civilnog društva u BiH, te Prvi izvještaj o poticajnom okruženju ta razvoj civilnog društva. Oba dokumenta su predstavljena 27. marta 2014. u Parlamentarnoj skupštini BiH. Dokumenti daju pregled poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u Bosni i Hercegovini, u odnosu na zakonodavni okvir i relevantnu praksu, s naglaskom na ključne nalaze i preporuke za unapređenje.

Komponenta III: Kampanje i monitoring

U okviru ove projektne komponente rad CCI je usmjeren na nekoliko oblasti. Pored redovnog monitoringa rada bh vlasti, bavimo se i jačanjem komunikacije između građana i izabranih predstavnika, istražujemo i objavljujemo analize o aktuelnim pitanjima u BiH, te procjenjujemo i evaluiramo naš dosadašnji rad.

Monitoring rada vlasti u BiH

Njegujući dobru praksu CCI je i tokom 2014. godine nastavio sa aktivnostima monitoringa rada izvršnih i zakonodavnih vlasti u BiH, na svim nivoima, objavljujući kvartalne, polugodišnje i godišnje izvještaje o radu vlasti u BiH. Tokom 2014. godine pripremljeno je preko 100 izvještaja o monitoringu. Posebno

CCI pres konferencija, Sarajevo 2014.

bismo naglasili mandatni izvještaj o radu vlasti za četvorogodišnji period 2010-2014. Kao i u prethodnim godinama, glavne poruke koje je CCI upućivao javnosti, prije svega građanima, a potom i političarima, sadržavale su znak upozorenja vlastima da u središte svoga rada stave ključne probleme bh građana, a ne uskostranačka i politička pitanja.

Preko 500.000 građana je putem različitih medijskih taktika informisano o radu izabranih zvaničnika od

kantonalnog nivoa do državnog nivoa vlasti. Predstavnici političkih partija, koji su u izvještajima ocijenjeni negativno, reagovali su javno ili direktno prema predstavnicima CCI-a pokušavajući da opravdaju svoj rad pred građanima BiH. Mandatni izvještaji su objavljeni neposredno pred opšte izbore koji su održani 12. oktobra 2014, te su u izvjesnoj mjeri uticali i na volju građana kome da daju svoj glas.

Virtuelni parlament

Web platforma <http://www.virtuelniparlament.ba/> je mjesto na kojem građani mogu pronaći informacije o svim izabranim predstavnicima u skupštinama kantona, entiteta, te u državnom parlamentu BiH. Putem sajta građani mogu direktno komunicirati sa poslanicima, postavljati pitanja, pokretati inicijative, iznositi

zapažanja. Komunikacioni kanali su raznoliki, i obuhvataju opcije chat-a, bloga, foruma, elektronske pošte, te anketa. Virtuleni parlament dostupan je na računarima, tabletim, kao i mobilnim telefonima.

Javne tribine

U cilju unapređenja komunikacije između izabраниh predstavnika vlasti i građana i pokazanog interesa kako građana tako i parlamentaraca za ovim vidom komunikacije, CCI je organizovao 4 javne tribine u gradovima širom BiH. TV ekipa CCI-jeve internet televizije (Inicijativa.tv) snimila je javne tribine i susrete građana sa parlamentarcima, te su polusatne emisije besplatno emitovane na BHT-u i putem Inicijativa TV.

Analize

U toku 2014. godine ukupno su kreirane 4 kvalitativne analize sa preko 200 preporuka koje mogu značajno unaprijediti kvalitet rada bh vlasti. Oblasti i teme koje su bile predmet naših analiza su bile raznolike i namjera nam je bila odgovoriti na potrebe društva.

Krajem aprila 2014. predstavljena je analiza pod nazivom *"Javnost rada vlada i parlamenata u BiH - službene web stranice institucija kao efikasan alat za pružanje informacija"*, kojom se daje pregled

normativnih preduslova i postojeće prakse koja se odnosi na otvorenost i odgovornost u radu vrhovnih zakonodavnih i izvršnih organa u pravnom poretku Bosne i Hercegovine, ali sa fokusom na kvalitet i sveobuhvatnost web stranica ciljnih institucija - parlamenti i vlade kantona, entiteta i države.

Analiza pod nazivom *"Programiranje rada /planiranje rada/planiranje kao alat za povećanje (odgovornosti) efikasnosti i efektivnosti (rada institucija) vlasti u BiH"*, trebala bi pomoći institucijama vlasti kao svojevrsan vodič za vlastitu procjenu ispunjenja postavljenih obaveza.

Nakon elementarnih nepogoda koje su u maju i avgustu 2014. zadesile BiH pojavila se potreba za kreiranjem sveobuhvatne analize o uzrocima i posljedicama poplava i odgovornosti vlasti u prevenciji. U avgustu CCI je objavio analizu *„Poplave u BiH – prirodna katastrofa i/ili institucionalna neefikasnost“* koja je izazvala veliku pažnju javnosti. Navedena analiza je obezbedila preko 50 kvalitativnih preporuka na čijem zagovaranju će se raditi kroz CSSP radi umanjenja posljedica elementarnih nepogoda kroz sistemsko djelovanje.

Analiza „Javne rasprave u BiH – od forme ka suštini“ je ukazala da javne rasprave, kao najpoznatiji vid uključenja javnosti u procese donošenja odluka, pokazuju koliko su javne institucije države otvorene prema građanima i u kojoj mjeri organizacije civilnog društva prihvataju kao partnere. Analiza je zasnovana na istraživanju postojećih akata zakonodavne i izvršne vlasti kojima je regulisano provođenje javnih rasprava, zatim povratnih informacija dobijenih iz ovih institucija i iskustava nevladinog sektora.

Predstavljanje analize „Javne rasprave u BiH – od forme ka suštini“, Sarajevo, 2015.

CCI i partneri na projektu CSSP će obezbjediti kontinuirani pritisak na novoizabrane predstavnike vlasti da u narednom periodu prihvate preporuke iz analiza te na taj način unaprijede svoj rad, a samim tim i kvalitet života građana u BiH.

Monitoring i evaluacija rada u okviru CSSP projekta

Proces monitoringa i evaluacije kontinuirano teče tokom cijelog trajanja CSSP projekta. U prvoj godini realizacije projekta planirano je sprovesti nekoliko istraživanja u cilju provjere zadovoljstva korisnika samim napretkom i uticajem projekta. Većina navedenih istraživanja će poslužiti za periodične i finalni proces evaluacije projekta.

Prva godina implementacije CSSP dovela je do napretka primarno na nivou projektnih komponenti 1 i 2 tj u oblastima uspostavljanja i jačanja funkcionalnosti partnerskih mreža OCD te jačanja OCD/grantija povezanih sa njihovom održivošću. To je očekivano, s obzirom na projektovani fokus prve godine CSSP prema uspostavljanju osnova za jačanja održivosti grantija kao i njihov zagovarački rad prema vlastima. Poteškoće iskazane kroz izvjesno kašnjenje dijela aktivnosti (selekcija grantija i posljedično njihova operativnost) jesu u manjoj mjeri odgodile, ali nisu ugrozile realizaciju projektnih ciljeva. Tim više, što je tokom 2014. godina bila izborna godina pa dolazeći zagovarački napori grantija će svakako imati više smisla sa novoizabranim vlastima sa mandatom do 2018.

Na osnovu svega pomenutog, može se konstatovati da realizacija projekta ima dobru dinamiku i ide u željenom smjeru sa tendencijama koje ukazuju na izvjesnost realizacije planiranih projektnih ciljeva do kraja trajanja projekta.

Jačanje prava radnika i tržišta rada zagovarajući za zakonodavstvo obrazovanja odraslih

U okviru projekta *Jačanje prava radnika i tržišta rada* CCI, u saradnji sa organizacijom ALDI, Agencija za lokalne razvojne inicijative, Goražde, radi na unaprjeđenju prava radnika u BiH. Inovacije u oblasti pravnog okvira koji uređuje obrazovanje odraslih, zagovaranje donošenja ovakvih zakona i monitoring njihovog provođenja na nivou entiteta i Brčko distrikta, su u glavne aktivnosti na projektu. Implementacije projekta je započela u januaru 2014, i trajat će do kraja 2015. Projekat je podržan od strane Delegacije Evropske Unije u BiH.

CCI je angažovan u projektnim aktivnostima koje se odnose na vođenje informativnih i kampanja zastupanja a doprinijet će i aktivnostima artikulisanja policy prijedloga kao i promocije monitoring izvještaja.

Implementirane aktivnosti u 2014. godini

Projektna kampanja pod nazivom „Uči i radi“, započela je aktiviranjem web sajt www.uciradi.ba koji služi kao jedan od alata u komponenti promocije, a s ciljem informiranja i pridobijanja podrške javnosti u provođenju projektnih aktivnosti, te time i zagovaranja i vršenja pritiska na nadležne za donošenje koherentnog i harmoniziranog pravnog okvira u cijeloj zemlji. Ovaj web sajt, te pripadajuća FB stranica su mjesto za privlačenje svih zainteresiranih strana – medija, javnih institucija,

poslodavaca, građana i NVO, koji tu stranicu koriste kao korisno sredstvo informiranja, ali i kao mjesto za razmjenu ideja, pozitivnih i negativnih priča i sl.

U prvoj polovini 2014.godine, CCI je zajedno sa partnerom na projektu ALDI, osigurao kompletiranje obuhvatne analize zatečenog stanja u oblasti obrazovanja odraslih sa osvrtom na EU politike i praksu. Iz ove analize proizišle su preporuke u formi Policy prijedloga, te još važnije, Model Zakona o obrazovanju odraslih za nivo kantona u Federaciji BiH. Početkom jula CCI je održao press konferenciju na kojoj su predstavljeni rezultati višemjesečne analize tržišta rada, strukture nezaposlenih, te šansi i prepreka za otvaranje novih radnih mjesta i jačanja tržišta rada putem brzih prekvalifikacija, obuka i obrazovanja odraslih. Istaknuta je važnost donošenja kantonalnih zakona o obrazovanju odraslih, koji će osigurati da svaki građanin BiH ima završenu barem osnovnu školu, ali jednako važno, ovi zakoni će osigurati brze prekvalifikacije, pomoć poslodavcima i nezaposlenima, te otvaranje novih radnih mjesta i samozapošljavanje.

Predstavljanje kampanje, Sarajevo, juli 2014.

Paralelno s ovim aktivnostima, CCI je intenzivno zagovarao pokretanje zakonodavne procedure donošenja Zakona o obrazovanju odraslih tamo gdje je u ranoj fazi iskazana volja kantonalnih vlasti.

Rezultat ovih aktivnosti jeste da je u Bosansko-podrinjskom kantonu Goražde i Tuzlanskom kantonu usvojen Nacrt zakona o obrazovanju odraslih, pokrenute su javne rasprave u kojima je CCI isporučio paket amandmana, te osigurao značajno poboljšanje prvobitnog teksta Zakona. Donošenje predmetnih zakona u ova dva kantona očekuje se polovinom 2015.

Paralelno s ovim aktivnostima, CCI je intenzivno zagovarao donošenje Zakona o obrazovanju odraslih tamo gdje je u ranoj fazi iskazana volja kantonalnih vlasti. Rezultat ovih aktivnosti jeste da je u Zeničko-dobojskom kantonu (ZDK) usvojen Zakon o obrazovanju odraslih, na sjednici Skupštine ZDK u avgustu 2014. U sklopu aktivnosti zagovaranja za donošenje Zakona u ZDK, CCI je organizovao ulični štand u

Ulični štand, Zenica, avgust 2014.

Zenici kojim se promovise koncept cjeloživotnog učenja. Štand je organizovan neposredno pred održavanje sjednice

Skupštine na kojoj se razmatrao Zakon o obrazovanju odraslih te je CCI iskoristio priliku da pozove zastupnike Skupštine ZDK da bezuslovno podrže Prijedlog zakona te na taj način prepoznaju značaj obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja od kojeg veliku korist mogu imati građani i privreda ZDK. Sličan štand je organizovan i u Goraždu prije usvajanja Nacrta Zakona.

U septembru je objavljen prvi Izvještaj o monitoringu u oblasti obrazovanja odraslih na press konferenciji. CCI nastavlja aktivnosti monitoringa dinamike usvajanja i implementacije Zakona o obrazovanju odraslih.

Budžet

Projektom *Budžet* CCI želi doprinjeti odgovornijem trošenju budžetskih resursa, kroz viši nivo učešća i uticaja građana, civilnog društva i poslovnog sektora u procesu planiranja i realizacije na lokalnom i na višim nivoima vlasti. Projekat je podržan od strane Ambasade Kraljevine Holandije, a implementacija je trajala od 01.10.2012. do 31.05.2014. godine. Projekat je detaljnije predstavljen na www.budzetnarodu.ba

Implementirane aktivnosti u 2014. godini

Kako bismo povećali uticaj građana na procese izrade budžeta, CCI je u saradnji sa lokalnim upravama i kantonalnim ministarstvom, organizovao 7 javnih rasprava o nacrtima budžeta za 2014. godinu, i to u Brčkom, Tuzli, Zvorniku, Modriči, Banovićima, Zenici, te Kantonu Sarajevu. Cilj ovih aktivnosti je bio da se poveća participativnost građana u procesu izrade budžeta, te transparentnost prilikom donošenja i provođenja istih.

Javne rasprave o nacrtu budžeta za 2014. godinu – Kanton Sarajevo i Općina Zenica

U januaru 2014. godine CCI je uputio inicijative za reforme budžetskih politika na adrese Ministarstva finansija i trezora BiH, Parlamentarne skupštine BiH, Ministarstva finansija RS, Narodne skupštine RS, Ministarstva finansija FBiH, Parlamenta FBiH, te 10 kantonalnih ministarstava finansija i Brčko Distrikta. Fokus ciljanih reformi je veća participativnost građana u planiranju budžeta, veća transparentnost realizacije budžeta, te dosljedno poštovanje preporuka iz revizorskih izvještaja.

U periodu mart-juni 2014. CCI je intenzivirao aktivnosti u vezi sa iniciranjem i učešćem u izradi amandmana na neke od ključnih zakona koji tretiraju budžetske politike u BiH. S tim u vezi, CCI je pripremio paket amandmana na Nacrt Zakona o fiskalnoj odgovornosti RS, inicirao izmjene i dopune Zakona o budžetskom sistemu RS pripremvši takođe paket amandmana, te inicirao izmjene i dopune Zakona o budžetskom sistemu Brčko distrikta, s fokusom na podizanje nivoa transparentnosti i participativnosti budžetskih politika i prakse. Donošenje sva tri ova zakona očekuje se tokom 2015. godine.

Javne rasprave o radnim materijalima amandmana pripremljenih od strane CCI-a održane su u Brčkom i Banjaluci, a u Sarajevu je održana tematska konferencija „Izazovi budžetske (ne)stabilnosti u BiH“, uz učešće predstavnika izvršne i zakonodavne vlasti sa sva četiri nivoa vlasti.

Okrugli sto u Banjaluci i konferencija: „Izazovi budžetske (ne)stabilnosti u BiH“, Banja Luka, Sarajevo, maj 2014.

Tokom aprila i maja, CCI je organizovao trostruku promociju dokumentarnog filma "Budžet narodu" u Brčkom, Banjaluci i Sarajevu. Film predstavlja polusatnu kompilacija intervjuua sa vodećim osobama u oblasti javnih finansija u BiH, ciljano provedenih u svrhu snimanja ovog filma, izjava građana na ovu

temu, filmskih i TV isječaka, te animiranih videa koji imaju za cilj da vizuelno približe temu budžeta građanima. Krajem maja, film je upućen vodećim tv kućama, i očekujemo i TV emitiranje ovog materijala na javnim emiterima, kao i na komercijalnim tv kućama.

Unaprijeđenje efikasnosti javnih službi za zapošljavanje: više prilika za zapošljavanje i radna prava u BiH

Trenutni sistem zapošljavanja nije efikasan i ne može odgovoriti savremenim potrebama tržišta rada. Kao posljedica toga, Bosna i Hercegovina konstanto bilježi rast broj nezaposlenih lica da bi u julu 2013, godine ovaj broj prešao 550 hiljada⁴. Javni zavodi za zapošljavanje, iako dominiraju tržištem posredovanja radne snage i troše velika javna sredstva za ove namjene, bilježe slabe rezultate u smanjenju nezaposlenosti. Zakonski okvir koji reguliše pitanja sektora rada i zapošljavanja, uključujući i prava po osnovu nezaposlenosti, je samo djelimično reformisan i nije dovoljno usklađen sa međunarodnim standardima i zahtjevima EU, kao i sa stvarnim potrebama tržišta rada.⁵ Zapošljavanje, kao jedan od ključnih problema, nalazi se u vrhu prioriteta građana BiH, te je definisan i u Građanskoj platformi, a nalazi se i u Strategiji razvoja BiH.

Glavni cilj su izmjene postojeće pravne regulative koja definiše rad Biroa za zapošljavanje - analize politika, formulacije zakonskih amandmana i prijedloga politika kroz participativno učešće stakeholdera. Aktivnosti su usmjerene i prema povećanju odgovornosti i efikasnosti rada Biroa za zapošljavanje - uspostavljanje monitoringa provođenja planova rada od strane Biroa i objavljivanje monitoring izvještaja sa preporukama za poboljšanje stanja; iniciranje održavanja javnih saslušanja u entitetskim parlamentima oko prijedloga planova rada Biroa, kako bi doprinijeli poboljšanju sadržaja planova rada i daljnjem povećanju ukupne efikasnosti rada Biroa za zapošljavanje.

U saradnji sa projektnim partnerom (OKC), te uz maksimalno involviranje ključnih stakeholdera (ministarstva, javne službe za zapošljavanje, parlamentarni odbori, eksperti) CCI je osigurao provođenje analize politika zapošljavanja u BiH, sa listom preporuka za reforme javnih politika u ovoj oblasti.

Projekat je podržan od strane Delegacije Evropske Unije u BiH i implementiran je u periodu 01.01.2013. – 31.12.2014. godine.

Implementirane aktivnosti u 2014. godini

Realizovan je veliki broj konsultativnih sastanaka sa ministarstvima rada oba entiteta, parlamentarnim komisijama, zavodima za zapošljavanje, unijama poslodavaca, sindikatima, što je proizvelo tri paketa amandmana na predmetne zakone u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu. Rezultati našeg rada su slijedeći:

⁴ Podaci Agencije za statistiku BiH; www.bhas.ba

⁵ CCI; Analiza politika zapošljavanja u Bosni i Hercegovini, 2013; www.ccihb.ba

- na Vladi FBiH donesena “Strategija jačanja funkcije posredovanja javnih službi za zapošljavanje”, koja se u potpunosti oslanja na CCI-evu analizu iz 2013. godine i osigurava reformu predmetnog zakonodavstva u cjelini;
- Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH uputilo je krajem 2014. g. Vladi FBiH Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanje, predložen od CCI-a;
- Ministarstvo rada RS pripremlilo krajem 2014. Prednacrt Zakona o posredovanju u zapošljavanju, te programiralo njegovo donošenje u prvom kvartalu 2015. godine, a CCI dobio pismenu potvrdu od Mnistarstva o sadržaju I tajmingu donošenja ovog Zakona;
- ekspozici novoizabranih Predsjednika i Premijera RS sadrže javna obećanja donošenju novih javnih politika koje je CCI kroz ovaj projekat zagovarao.

Ovakvim intezitetom aktivnosti CCI-a su obezbijedili stalno prisustvo u medijima tokom dvije godine (preko 220 medijskih objava) te stalnu angažovanost i saradnju institucija i organizacija civilnog društva. Projektni sajt www.posaonarodu.ba je od zvaničnog pokretanja sredinom 2013. bio dnevno ažuriran, a zabilježeno je preko 32.000 posjeta (preko 50% više od planiranog), a putem sajta objavljeno je preko 1200 konkursa za radna mjesta. Putem dvije promotivne kampanje (maj/juni i decembar 2014), korištenjem outdoor oglašavanja (bilboardi u 5 najvećih gradova), radio jinglova na 3 radio stanice po mjesec dana (juni i decembar), te web banera na tri portala (juni), CCI je, zajedno sa on-going medijskom kampanjom, osigurao do met do minimalno 1,5 miliona građana (preko 40% stanovništva) koji su dobili osnovne informacije o kampanji, što je skoro 50% veći do met od planiranog.

Indirektno, javna diskusija o problemu nezaposlenosti, o potrošnji javnih službi za zapošljavanje, o njihovoj efikasnosti, o nužnosti promjene predmetnih javnih politika u protekle dvije godine značajno i vidljivo je intenzivirana, pa su ove teme stavljene u prioritet novih vlasti izabranih 2015, ali I inicijativa koje dolaze od međunarodne zajednice u i izvan BiH (npr. Compact for Growth - EU).

Uprkos ozbiljnoj političkoj krizi i vrlo lošoj efikasnosti rada vlada i parlamenata tokom protekle dvije godine, CCI je osigurao da zakonodavni paket bude ili u proceduri (FBiH) ili spreman za donošenje (RS, BD) tokom 2015. godine.

Depolitizacija javnog sektora u Bosni i Hercegovini

Centri civilnih inicijativa započeli su 01.05.2014. godine sa implementacijom projekta Depolitizacija javnog sektora kojeg podržava Balkan Trust for Democracy.

Ovim projektom želimo doprinijeti depolitizaciji i demokratizaciji društva te jačanju dobre uprave u BiH (u skladu sa konceptom dobrog upravljanja definisanim od strane Komisije UN-a o ljudskim pravima -

Rezolucija 2000/64 , koja identifikuje sljedeće ključne atribute dobrog upravljanja: transparentnost, odgovornost, učešće, odgovor na potrebe građana)⁶. Nakon provedene analize nivoa uticaja političkih stranaka na izbor rukovodećih i upravljačkih organa unutar cjelokupnog javnog sektora, bit će kreiran set preporuka i pokrenuta zagovaračka kampanja depolitizacije javnog sektora i jasnog razdvajanja političkih od profesionalnih funkcija.

Implementirane aktivnosti u 2014. godini

Po prvi put u BiH, CCI je uradio analizu svih pravnih propisa koji se dotiču procesa imenovanja u javnom sektoru, i došao do broja neposrednih i posrednih političkih funkcija, kao i broja rukovodećih državnih službenika. Rezultati ove analize su poslužili kao polazna osnova za izradu Policy biref-a koji daje preporuke čije usvajanje bi dovelo do minimalizacije političkog uticaja na procese zapošljavanja u javnoj upravi. Detalji analize i interaktivna mapa javne uprave dostupna je na stranici www.drzava.ba

Tokom mjeseca avgusta kreirana je web stranica drzava.ba, gdje su na jednom mjestu predstavljene ne samo brojem sve funkcije u zemlji, nego i imenom i prezimenom osobe koja se nalazi na njoj, pa čak i njena pripadnost određenoj političkoj partiji. Web stranica je zamišljena, ne samo kao izvor informacija, već i kao mjesto gdje će građani govoriti o ličnim iskustvima mješanja politike u javne konkurse, sličnim primjerima iz njihove okoline, i o svemu ostalom vezanom za ovu problematiku. Vrijeme je da javna tajna - politizacija javnog sektora - postane problem o kome ne samo da će se otvoreno govoriti, nego i pristupiti njegovom rješavanju, sve dok se ne utvrdi jasno i precizno mjesto politike u javnoj upravi.

U toku predizborne kampanje (septembar-oktobar) CCI je ponudio su svim političkim subjektima u BiH da potpišu Političku izjavu, kojom bi se javno obavezali na depolitizaciju, profesionalizaciju i jačanje efikasnosti javne uprave u mandatu 2014 – 2018, ukoliko budu participirale u vlasti nakon izbora. Do izbornog dana ukupno su 23 političke stranke potpisale Političku izjavu. Od 20 vodećih parlamentarnih stranaka u BiH, njih 12 je to uradilo⁷. Na ovaj način CCI dobio je saveznike medju političkim subjektima u daljoj depolitizaciji javne uprave.

Potpisivanjem, odnosno nepotpisivanjem ovog dokumenta svi politički subjekti u BiH iznijeli su svoj stav o temi depolitizacije i njihovu spremnost da se za istu zalažu. Samim tim unaprijeđen je predizborni dijalog u BiH, jer su građani prije održavanja izbora iz medija ili putem web stranice www.drzava.ba mogli da isprate ove aktivnosti i saznaju šta stranke u BiH mogu da ponude pri rješavanju ovog problema, te na osnovu toga da se oprjedjele kome će dati svoj glas na izborima.

Tokom mjeseca novembra, nadograđen je sajt www.drzava.ba, na način da je omogućen prikaz trajanja mandata rukovodećih i upravljačkih pozicija unutar javne uprave. Kroz sajt, javnost će moći isprati, da li će doći do smjenjivanja ljudi na ovim pozicijama prije isteka mandata, kako je do sada bila praksa posle održanih izbora.

⁶ <http://www.ohchr.org/en/Issues/Development/GoodGovernance/Pages/GoodGovernanceIndex.aspx>

⁷ Političke stranke koje su potpisale izjavu: SDA, SBB Fahrudin Radončić, HDZ 1990, Demokratska fronta Željko Komšić, Stranka za BiH, PDP, SDU, Naša stranka, HSP, DNZ, Stranka Nova Srpska i HSS, Stranka dijaspore BiH, SRS RS, Stranka nova Srpska, Regionalni demokratski savez Tuzla, Posavska stranka, Demokratska obiteljska stranka, Snaga Bosne, Seljačka stranka, Bosanskohercegovačka narodna stranka, Prva bosanskohercegovačka stranka, Liberalna stranka i Snaga naroda.

Unaprijeđenje poslovne sredine u BiH – kampanja za smanjenje fiskalnih i parafiskalnih nameta preduzetnicima

Projekat je podržan od strane CIDA – CFLI (Canadian Fund for Local Initiatives) I implementiramo ga u periodu 15.10.2014 - 15.02.2015.

Putem ovog projekta želimo doprinijeti jačanju poticajnog okruženja za poslovanje i smanjenje nezaposlenosti u BiH.

Implementirane aktivnosti u 2014. godini

Unije poslodavaca Republike Srpske I Federacije BiH su uzele puno učešće u svim projektnim aktivnostima, čime je obuhvaćen najrelevantniji dio predstavnika poslovnog sektora. Takođe, pored ovih unija CCI je ostvario saradnju i sa privrednim komorama, unijama obrtnika, vijećem stranih investitora, organizacijama civilnog društva (KULT, LINK, NBR), koje su aktivne na području promocije ekonomskih reformi.

U okviru projekta pokrenuta je kampanja „Manje je više: manje parafiskalnih nameta, više ekonomskog rasta“, kroz koju smo predstavili trenutno stanje u poslovnom ambijentu u BiH s akcentom na parafiskalne namete, te uputili preporuke za unapređenje poslovnog ambijenta.

Tokom decembra organizovana su dva javna događaja – regionalna konsultativna okrugla stola, jedan u Sarajevu, a drugi u Banjaluci. Uz učešće preko 60 predstavnika poslovnog sektora i civilnog društva, CCI je osigurao visoki nivo saglasnosti o prioritetnim mjerama koje trebaju biti poduzete kako bi se poboljšao poslovni ambijent u BiH, sa fokusom na parafiskalne namete.

Kako bismo osigurali vidljivost projekta I doprli do što većeg broja građana BiH krajem godine realizovan je prvi od dva planirana tv šoua, koji je emitiran u prime-time terminu na gledanoj tv stanici TV1, Tema emisije bila je „Kako je poslovati u BiH“, uz učešće predstavnika Unije poslodavaca FBiH, Agencije za promociju stranih investicija (FIPA), jednog ekonomskog eksperta i predstavnika CCI-a. Potvrđena je visoka gledanost ove emisije, te odlični komentari stručne i široke javnosti. Početkom 2015. CCI je završio produkciju dokumentarnog filma *Manje je Više*, u koje su učešće uzeli poslodavci, ekonomski stručnjaci, predstavnici institucija, civilnog društva. Film je emitovan na Inicijativa.tv.

Takođe, CCI je već pokrenuo zagovaračke aktivnosti preliminarnim kontaktima i sastancima sa resornim ministarstvima, konkretno sa Federalnim ministarstvom industrije i njihovim Odsjekom za analizu stanja u privredi, koje je označeno kao jedan od ključnih stakeholdera unutar institucija vlasti, a sa kojima je CCI već obavio 2 preliminarne sastanka.

Borba protiv korupcije u javnom zdravstvu

Projekat Borba protiv korupcije u javnom zdravstvu započeo je sa implementacijom u januaru 2013. godine i trajao je do avgusta 2014. godine. Podršku je dala Delegacija Evropske unije BiH, kao i Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH.

Korupcija u BiH davno je poprimila odlike sistemske korupcije. Tu je i nepobitna činjenica da se vlasti u BiH proteklih godina samo formalno bave borbom protiv korupcije, a da se zakonska rješenja i mehanizmi, koji ne sadrže ograničenja koja bi sputavala efikasniju borbu protiv korupcije, u suštini, neadekvatno provode. Nekoliko domaćih organizacija civilnog društva, kao i same institucije vlasti, u proteklih nekoliko godina potvrđuju visoki nivo korupcije u BiH, pri čemu ispitivanja javnog mnjenja dominantno konstatuju da je

jedan od najkorumpiranijih sektora javno zdravstvo. Prema ocjenama Evropske komisije, Bosna i Hercegovina je ostvarila ograničen napredak u borbi protiv korupcije, koja je i dalje široko rasprostranjena u javnom sektoru i javno-privatnom partnerstvu. Pravni okvir je u velikoj mjeri uređen, ali sankcije treba uskladiti u cijeloj zemlji. Korupcija i dalje utiče na sve sfere života, ekonomski razvoj i vladavinu prava.

Implementirane aktivnosti u 2014. godini

Nakon što je krajem 2013. godine, na nivou zajedničke Radne grupe usaglašen i usvojen nacrt Plana integriteta u ciljnim institucijama zdravstva, projektno osoblje pratilo je prilagođavanje i usvajanje konačnih verzija ovih antikoruptivnih akata. Do kraja projekta planovi Integriteta na inicijativu CCI-a usvojeni su u Federalnom Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, Ministarstvu zdravstva HNK, Zavodu zdravstvenog osiguranja TK i Zavodu zdravstvenog osiguranja HNK. Na inicijativu CCI-a donesen je Plan aktivnosti borbe protiv korupcije ZZO KS, Ministarstvo zdravstva KS i Federalnom ministarstvu zdravstva koji sadrži mjere plana integriteta.

Projektno osoblje je u prvom tromjesečju 2014. godine pratilo, prikupilo i obradilo podatke o napretku u donošenju antikoruptivnih mjera u ciljnim institucijama javnog zdravstva u

Pres konferencija, Sarajevo, mart 2014.

BiH. Izvještaj i ključni nalazi objavljeni su na konferenciji za štampu u martu 2014. u Sarajevu. Ključni nalazi iz izvještaja fokusirali su se na sporost u usvajanju planova integriteta, ali i na aktivnosti u vezi sa drugim antikoruptivnim mjerama. Od posmatranih institucija, samo je Federalno ministarstvo zdravstva sačinilo Analizu provođenja Zakona o slobodi pristupa informacijama, te istu dostavilo Timu za borbu protiv korupcije Vlade FBiH, ali ne i Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK). Ova institucija uradila je i dio aktivnosti na uspostavljanju komunikacionih kanala kojim se potiču korisnici da prijave korupciju, donošenjem akta kojim se definiše postupanje po anonimnim prijavama.

Tokom juna održan je okrugli sto „Plan integriteta – Izvještavanje i ocjena napretka u implementaciji“. Događaju su prisustvovali predstavnici ciljnih institucija javnog zdravstva (10 učesnika), kao i predstavnici Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i Agencije za borbu protiv korupcije Republike Srbije. Učesnici su, tokom diskusije definisali nekoliko zaključaka a jedan od njih bio je i preporuka da se sličan događaj organizuje na nivou vodećih ljudi ciljnih institucija, u cilju efikasnije i pravovremene primjene planova integriteta. Učesnici su ukazali i na potrebu za promocijom provedenih aktivnosti u javnosti, u cilju smanjena percepcije korupcije u oblasti zdravstva kod građana.

Drugi okrugli stol na temu “Kanali za prijavljivanje nepravilnosti unutar institucija javnog zdravstva” održan je u julu 2014. u Sarajevu. Događaju su prisustvovali predstavnici Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja, Federalnog ministarstva zdravlja, kantonalnih zavoda zdravstvenih osiguranja TK i HNK, kanonalnog ministarstva zdravlja HNK, predstavnik Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), Transparency International. Svrha okruglog stola je bilo upoznavanje predstavnika ciljnih grupa sa kanalima za prijavljivanje nepravilnosti unutar institucija, tehnički dio procesa i konkretni primjeri u praksi.

U periodu juni-august 2014.g. CCI su vršili monitoring napretka usvajanja antikoruptivnih mjera, kreirali matricu monitoringa i sačinili treći Izvještaj o monitoringu antikoruptivnih mjera. Izvještaj je uključio i istraživanje javnog mnjenja o percepciji korupcije sa akcentom na zdravstvo, u kojoj je učestvovalo 1100 ispitanika sa područja RS, HNK, TK i KS. Rezultati ispitivanja javnog mnjenja su pokazali da većina ispitanika u BiH smatra da je policija društvena oblast sa najvećom korupcijom, a zatim slijede zdravstvo i obrazovanje.

Treći Izvještaj o monitoringu antikoruptivnih mjera je predstavljen na press konferenciji održanoj u Sarajevu u avgustu 2014. Glavna poruka sa press konferencije je bila da je većina ciljnih institucija javnog zdravstva u Federaciji BiH izvršila procjenu rizika od korupcije, utvrdila rizične procese u svom radu te definisali mjere za poboljšanje integriteta institucije.

Nakon objave analize monitoringa CCI je pokrenuo javnu kampanju kojoj je cilj bio da upoznaju javnost sa posljedicama korupcije u javnom zdravstvu i mjerama koje trebaju poduzeti građani za borbu protiv korumpiranog zdravstva. Informativni štandovi organizovani su u Mostaru, Sarajevu, Banja Luci i Tuzli.

Štand Tuzla

Štand Banjaluka

Štand Mostar

Za potrebe projekta kreiran su Radio jingl i video spot koji su emitovani na medijima u BiH. Takođe, u medijima u BiH objavljen je oglas i to u Dnevnom listu, Slobodnoj Bosni, Magazinu Start, Oslobođenju i Glasu Srpske. Pored navedenog kreirana su i tri dokumentarna filma na projektu

Bez izgovora - Evropa, sada!

CCI je zajedno sa 8 NVO-a iz cijele BiH učestvovao u ad hoc kampanji “Bez izgovora – Evropa, sada!”. Kampanja je trajala od 15.3. do 31.7. 2014. Finansijski je podržana od strane Social Development Institute KFT.

Putem ove kampanje omogućeno je građanima BiH da svojim potpisom podrže ubrzanje procesa integracija BiH u Evropsku uniju. Kampanja je građanima BiH pružila alat kojim će dići svoj glas protiv zastoja ovog procesa i zahtijevati konkretne akcije svojih izabranih predstavnika ka ubrzanju evrointegracija BiH.

Promotivni štand u Sarajevu, mart 2014.

Kampanja se nastavila ne samo u Sarajevu, nego i u drugim gradovima BiH, sa prikupljenih više od 16.000 “hard copy” potpisa i preko 6.000 potpisa na facebook stranici kampanje.

Neki od uličnih događaja, kao što je bio slučaj u Sarajevu, Zenici i Banjaluci, korišćeni su da se uključivanjem javnih ličnosti snažnije podrži kampanja, i daju izjave i snime video klipovi korišćeni uglavnom na facebook stranici kampanje. Facebook stranica je snažno promovisana i korišćena kao online alat za prikupljanje potpisa.

Od početka kampanje objavljeno je više od 70 medijskih izvještaja, uključujući javne emitere, privatne TV stanice, novine, kao i najpopularnije portale u BiH.

CCI tim organizovao štandove za prikupljanja potpisa u Mostaru 6. maja, otvaranjem kampanje i 13 prisutnih državnih i lokalnih medija, uključujući i javne emitere BHT1 i FTV, novine Dnevni avaz i Dnevni list. Štandovi su organizovani na 2 ključne lokacije, ispred Mepasa i na Španskom trgu. Dan Evrope iskorišten je za postavljanje prvog štanda za prikupljanje potpisa u Tuzli.

Dan Evrope 9. maj bio je prilika ne samo da se organizuju ulični događaji, nego i da se pošalje jasna poruka javnosti da je Dan Evrope došao, ali da Evropa odlazi – zbog nemara domaćih političara. Pored štandova, CCI tim posjetio je institucije kao što je Univerzitet u Tuzli da bi prikupio potpise među studentskom populacijom, ali takođe i raširio ideju o važnosti deblokade i ubrzanja evrointegracija BiH.

Tokom mjeseca juna i jula, pored CCI, 3 NVO iz BiH, Kult Sarajevo, Forum građana Zenice, Vermont Brčko su prikupljali potpise putem uličnih štandova. U ovom periodu organizovano je preko 15 štandova koji su dobili dosta medijskog prostora. Pored NVO, i više desetina volontera širom zemlje, u svojim mikro sredinama su prikupljali potpise podrške ubrzanja BiH na evropskom putu. Takođe, određen broj volontera obišao je u svojim sredinama, institucije koje okupljaju ljude - firme, organizacije, ustanove, i na ovaj način prikupio značajan broj potpisa. Svojim potpisima kampanju *Bez izgovora - Evropa sada!* podržalo je ukupno 32 100 građana BiH.

Pružanje podrške manjinskim žrtvama diskriminacije u korištenju njihovih ljudskih prava

CCI je angažovan od strane neprofitne nevladine organizacije u UK, Minority Rights Group International (MRG) da snimi, producira i izda pet video zapisa o zastupanju koji će biti dio video kampanje koju će MRG i njeni partneri sprovesti kao dio projekta „Pružanje podrške manjinskim žrtvama diskriminacije u korištenju njihovih ljudskih prava“. Aktivnosti su trajale od januara do decembra 2014. godine.

Projekat je implementiran od strane MRG u partnerstvu sa Kućom za ljudska prava Sarajevo i Srpskog građanskog vijeća pokret za jednakost- Kanton Sarajevo, a podržavala ga je Evropska Unija.

CCI je tokom 2014. godine snimio pet dokumentarnih filmova o romskoj populaciji u BiH. Također, kreiran je i kraći video zapis u formi video zagovaranja o stanju romske populacije u Kaknju koja se suočava sa rušenjem romskog naselja.

Koalicija za slobodne i fer izbore

Sedam nevladinih organizacija iz cijele Bosne i Hercegovine osnovalo je Koaliciju za slobodne i poštene izbore - **Pod lupom**, s ciljem organizovanja i provođenja građanskog, nestranačkog posmatranja Opštih izbora 2014. godine u BiH. Glavni cilj Koalicije je doprinjeti slobodnim i poštenim izborima u BiH. Projekat je implementiran u periodu 01.06.2014.-28.02.2015. godine i podržan je od Ambasade Kraljevine Norveške, Ambasade Kraljevine Holandije, britanske Vlade, Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID), te Delegacije Evropske unije u BiH.

U svom djelovanju Koalicija je bila usmjerena na podizanje javne svijesti o izbornim nepravilnostima, manipulacijama i prevarama kao i podsticanju izražavanja slobodne volje birača. Objektivno i blagovremeno izvještavanje o izbornom procesu, kao i izdavanje preporuka o reformi izbornog zakonodavstva su bili neki od ciljeva rada Koalicije. Koalicija **Pod lupom** je bila aktivna u predizbornom, izbornom i izbornom periodu u okviru Opštih izbora u BiH 2014. Više o koaliciji na <http://www.podlupom.org/bih/>

Koalicija za slobodne i poštene izbore "Pod lupom", formirana od strane 7 organizacija civilnog društva⁸, započela je dugoročno nadgledanje izbornog procesa u Bosni i Hercegovini (BiH) 1. jula 2014. godine, putem Glavnog ureda i 7 regionalnih ureda sa 42 dugoročna posmatrača na terenu. Na izborni dan bilo je raspoređeno 2.800 posmatrača na 1.348 biračkih mjesta, u 50 mobilnih timova i u 134 lokalne izborne komisiju, pokrivajući preko 25% od ukupnog broja biračkih mjesta. Po

⁸ Koaliciju čine: Centri civilnih inicijativa (CCI), Centar za građansku suradnju (CGS) Livno, Forum građana Tuzle (FGT), Udruženje građana "Demokratija-Organizovanje-Napredak" (UG „DON“) Prijedor, Udruženje INFOHOUSE Sarajevo, Omladinska informativna agencija (OIA) i Centar za razvoj mladih i zajednice „Perpetuum mobile“ Banja Luka.

prvi put korišteno je SMS izvještavanje sa automatiziranom softverskom obradom prikupljenih podataka (u toku izbornog dana zaprimljeno je i poslano preko 19.000 SMS poruka), ali i upoređivanje rezultata izbora iz uzorka biračkih mjesta u odnosu na one koje je objavila Centralna izborna komisija (CIK).

Generalna ocjena Općih izbora 2014. od strane Koalicije "Pod lupom" je da su isti protekli u demokratskoj i fer atmosferi i u skladu sa Izbornim zakonom i pratećim pravilima i procedurama, uz manji broj uočenih nepravilnosti i kritičnih situacija, te izolovane incidente.

Glavni nalazi posmatranja predizbornog vremena ukazuju na kršenje odredbi Izbornog zakona koje regulišu način odabira članova i sastav biračkih odbora, do kojih dolazi svjesnom manipulacijom izbornim procesom od strane predstavnika političkih subjekata. Takođe, zabilježeno je na desetine slučajeva plaćenog političkog oglašavanja u vremenu prije zvaničnog početka izborne kampanje, a što je zakonom zabranjeno, koje se uglavnom ogledalo u promociji na društvenim mrežama, distribuciji promotivnog materijala i organizaciji promotivnih događaja na kojima su učestvovali isključivo kandidati jednog političkog subjekta. Izborna kampanja je zvanično počela 12. septembra 2014. godine i trajala 30 dana. Glavni nalazi Koalicije u ovom periodu ukazuju na slučajeve zloupotrebe javnih sredstava od strane predstavnika ili kandidata političkih subjekata koji dolaze s pozicije vlasti u svrhu promocije političkih subjekata, a to se u najvećem broju slučajeva ogledalo kroz korištenje službenih automobila i osiguranja u svrhe izborne kampanje. Tokom izborne kampanje nisu evidentirani slučajevi govora mržnje, a kandidati su svoje kampanje uglavnom temeljili na optužbama prema kandidatima političkih oponenta. Građani su na osnovu medijskog izvještavanja mogli donijeti objektivan sud o kandidatima. Nažalost, ni tokom ove izborne kampanje građani nisu imali uvid u izvor i iznos novca kojim je finansirana kampanja političkih subjekata.

Izborni dan uglavnom je proveden u skladu sa zakonom i pravilima, uz manji broj incidenata. U procesu otvaranja biračkih mjesta najviše zabrinjava podatak da čak 30% biračkih mjesta nije bilo prilagođeno osobama sa invaliditetom. Proces glasanja uglavnom je protekao u skladu sa zakonom, pravilima i procedurama, a zabrinjava pojava velikog broja slučajeva tzv. porodičnog glasanja (na preko 40% BM) i slučajeva da jedna osoba pruža pomoć pri glasanju većem broju glasača (na četvrtini BM). Zatvaranje je na velikoj većini biračkih mjesta provedeno u skladu s propisima. Proces brojanja glasova protekao je uglavnom pozitivno na velikoj većini biračkih mjesta, no zabrinjava činjenica da na 8% biračkih mjesta nije vidno istaknut obrazac sa zbirnim rezultatima (ZR1 obrazac, tzv. žuta kopija), a na velikom broju biračkih mjesta vidljivost podataka sa kopija obrazaca sa zbirnim rezultatima je ograničena. Dodatno, posmatranjem rada lokalnih izbornih administracija na izborni dan primijećeni su slučajevi pogrešnog pakovanja izbornog materijala u čak više od 40 općina, te neispravno popunjavanje obrazaca od strane biračkih odbora u četvrtini posmatranih općina.

Za Opšte izbore 2014. CIK je ispoštovao predviđene rokove za objavu rezultata. Rezultati Opštih izbora 2014. potvrđeni su i objavljeni 10. novembra 2014. godine. U periodu od izbornog dana pa do dana objave rezultata izbora, izborne komisije su u vezi sa ukupnim izbornim procesom zaprimile 705 prigovora i žalbi, a vršeno je i ponovno brojanje glasova u Glavnom centru za brojanje sa ukupno 198 biračkih mjesta. Koalicija "Pod lupom" je nakon održavanja izbora CIK-u BiH podnijela listu sa 96 prijavljenih nepravilnosti od strane građana i posmatrača Koalicije u nadi da će ih CIK razmotriti i iskoristiti u svrhu poboljšanja rada izborne administracije u budućnosti.

Koalicija je takođe posmatrala i dosadašnji proces implementacije izbornih rezultata. Institucije zakonodavne vlasti, izuzev četverodnevnog zakašnjenja u slučaju Kantona 10 (Livanjski kanton) i jednodnevnog kašnjenja u slučajevima Bosansko-podrinjskog, Srednjobosanskog, Zapadno-hercegovačkog, Posavskog i Sarajevskog kantona, konstituirane su u zakonom predviđenom roku. Međutim, proces izbora delegata u domove naroda u Parlamentu FBiH i u Parlamentarnoj skupštini BiH je otežan i usporen, što je onemogućilo konstituiranje zakonodavne vlasti u punom kapacitetu u zakonom predviđenim rokovima. Takođe, ni Izborni zakon ni Ustav BiH ne poznaju rokove za formiranje izvršne vlasti na svim nivoima u BiH, niti institut vanrednih izbora ukoliko se vlade ne formiraju do određenog roka. Ovo ostavlja prostor predstavnicima parlamentarnih političkih subjekata da pregovore o formiranju vlasti odugovlače tj. da nemaju jasno utvrđen rok do kojeg izvršna vlast mora biti formirana.

Koalicija 'Pod lupom' predstavila je u decembru na press konferenciji u Sarajevu svoj Finalni izvještaj o nestranačkom posmatranju Opštih izbora 2014. Izvještaj donosi rezultate nadgledanja sveukupnog ambijenta u BiH prije, tokom i nakon izbora, ali i preporuke za izmjenu izbornog zakonodavstva. Najveći dio preporuka se odnosi na

Predstavljanje izvještaja o posmatranju Opštih izbora 2014.

unapređenje i efikasnost samog izbornog procesa: skraćivanje rokova od dana raspisivanja izbora pa do objave konačnih rezultata, unapređenje načina imenovanja i obuka članova u lokalnim izbornim komisijama, pravljenje temeljne promjene u načinu imenovanja i obuka članova biračkih odbora, te sprečavanje 'trgovine' mjestima u biračkim odborima. Neophodno je usvajanje Kodeksa ponašanja tokom izborne kampanje kojim bi se spriječila zloupotreba javnih resursa. Takođe, neophodno je unaprijediti sistem finansijske kontrole političkih stranaka, ne samo u izornoj godini. Kada je u pitanju sam izborni dan i proces glasanja i brojanja, predložena su određena rješenja koja treba da smanje prostor za eventualne manipulacije i zloupotrebe.

Internet televizija – Inicijativa.tv

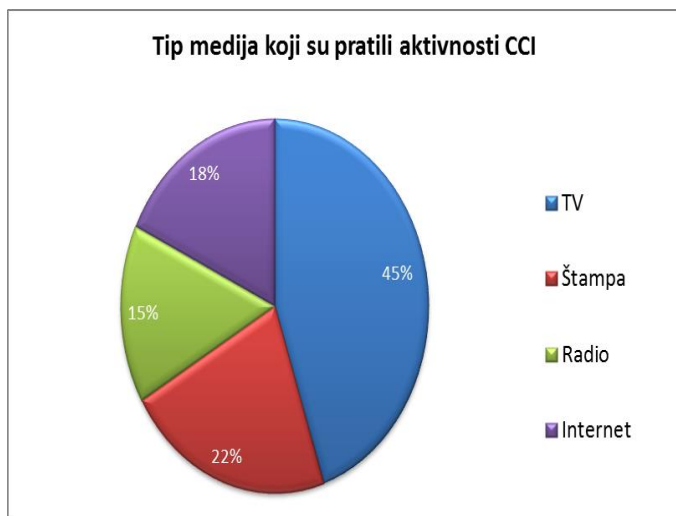
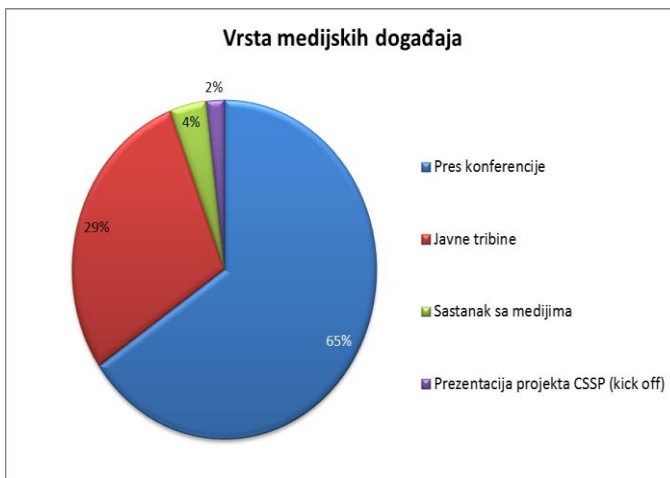
U okviru CCI internet televizije Inicijativa.tv snimljeni su i emitovani brojni priloz. CCI filmska ekipa smimila je i montirala ukupno 32 emisije u dokumentarnom formatu. Javni događaji u organizaciji CCI su snimljeni i dostupni su javnosti. Ukupno 17 okruglih stolova je dokumentovano. Većina filmova iz produkcije CCI je ponuđena i javnim tv emiterima, kao i privatnim televizijama u BiH.

Teme koje obrađujemo, kroz dokumentarističku formu, su životne teme, koje se dotiču većine građana u BiH. Zaposlenje, cjeloživotno učenje, prekvalifikacija, pravo na liječenje i dostupnost istog, su samo neka od pitanja kojima se CCI filmska ekipa bavi.

CCI u medijima

Tokom 2014. CCI je, kao i u prethodnim godinama, bio veoma prisutan u medijima. CCI pojedinačno i u saradnji sa partnerima na projektima je zabilježio preko 1000 medijskih pojavljivanja. Organizovano je preko 40 konferencija za novinare, 20 javnih tribina, brojne ulične akcije o kojima je izvještavano u štampanim, on-line medijima, kao i TV i radio stanicama. Zaposleni u CCI često su gostovali u dnevnicima, dijaloškim emisijama, bili pozivani da daju izjave i komentarišu dnevopolitička dešavanja. Primjenom različitih medijskih taktika, CCI je održao jednak ili veći stepen zainteresovanosti medija za naše događaje, a svoje komunikacijske poruke je održao atraktivnima i prilagođenim novim situacijama. Uspješnost u vidu komunikacijskih poruka se osim njihove jasnoće, sagledava i kroz atraktivnost njihovog sadržaja kod ciljane publike, a sadržaji naših komunikacijskih poruka su u vrijeme protesta bili prilagođeni aktuelnoj situaciji i povezani sa monitoring nalazima iz izvještaja, kao što je urađeno i sa nesrećama u vidu poplava.

2014. je bila izborna godina i naši predstavnici su veoma često pozivani od strane medija u čitavoj državi, posebno u izbornu i postizborno vrijeme, u periodu dok se komentarišu rezultati izbora, izlazak birača, daju preporuke budućoj vlasti. Zahtjevi medija za našim komentarima su bili i veći nego je CCI na to mogao odgovoriti, kao što su zahtjevi za gostovanjem u otvorenom program raznih TV i radio kuća na sam izborni dan. Ovo je izuzetan verifikator odlične saradnje CCI sa medijima, kao i prepoznavanja CCI-a kao relevantnog faktora na društvenoj sceni od strane medija, a time i

šire javnosti, koja ove medije prati.

Donatori CCI

Tokom 2014. godine rad CCI podržavali su:

- USAID
- Delegacije Evropske Unije u BiH
- Ambasada Kraljevine Velike Britanije u BiH
- Bakan Trust for Democracy
- National Democratic Institute
- Charles Stewart Mott Foundation
- CIDA – CFLI (Canadian Fund for Local Initiatives)
- Ambasada Kraljevine Holandije u BiH
- Caritas Švajcarska
- Social Development Institute KFT
- Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH
- Federalno ministarstvo za rad i socijalnu politiku
- Zaposleni u CCI sopstvenim donacijama

CCI ostvaruje i prihode od pružanja usluga, poput edukacija, treninga, te snimanja i produkcije filmova i reklama.